

Elintarvikeala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Osaan soveltaa sesonkiajattelua tuotesuunnittelussa
- // Osaan vertailla eri raaka-aineiden ympäristövaikutuksia
- // Osaan vähentää ruokahävikkiä sekä varastoinnissa että elintarvikkeiden valmistuksessa
- // Osaan ehkäistä jätteen syntymistä ja lajittelen syntyvät jätteet oikein
- // Osaan valita ympäristöystävälliset, tarkoituksenmukaiset puhdistusaineet ja annostelen ne oikein
- // Käytän vettä tarkoituksenmukaisesti ja säästän
- // Hallitsen energiatehokkaat valmistusprosessit ajoittamalla työvaiheet oikein ja hyödyntämällä esi- ja jälkilämpöä sekä automatiikkaa
- // Osaan arvioida pakkausmateriaalien ympäristöystävällisyyttä sekä pakkaan elintarvikkeet materiaalia säästän
- // Osaan käsitellä öljypaistossa käytetyn öljyn
- // Tunnen palmuöljyn ympäristövaikutuksia

Pintakäsittelyala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Osaan arvioida materiaalien menekin ja valmistan tuotetta käyttöön vain tarvittavan määrän.
- // Osaan tunnistaa ja valita ympäristöystävällisemmän vaihtoehdon.
- // Hallitsen kemikaalien turvallisen käytön. Käytän tarvittaessa henkilökohtaisia suojaimia ja huolehdin kemikaalien ohjeiden mukaisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä.
- // Lajittelen työssäni syntyvät jätteet.
- // Huomioin asiakkaiden ympäristötietoisuuden lisääntymisen.

Media-ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Ohjaan asiakkaita materiaalitehokkaisiin, sähköisiin ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin markkinointiviestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa.
- // Tunnistan syntyvät jätteet ja lajittelen ne.
- // Seuraan viestintään liittyvien sähköisten ja digitaalisten ohjelmistojen ja laitteiden nopeaa kehitystrendiä.
- // Toimin tasa-arvoa ja monikulttuurisuutta kunnioittaen.

Hius- ja kauneushoitoala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Suunnittelen ja toteutan palvelun asiakaslähtöisesti ja huomioin asiakkaan tarpeet. Pyydän palautetta työstäni ja kehitän sen avulla ammattitaitoani.
- // Kohtaan asiakkaan yksilöllisesti ja kunnioittavasti.
- // Valitsen ympäristöystävälliset ammattituotteet sekä puhdistus- ja desinfiointiaineet, annostelen ne oikein ja käsittelen niitä turvallisesti.
- // Tunnen palveluja ja kosmetiikkaa koskevaa lainsäädäntöä ja sovellan sitä työssäni. Tiedän mistä haetaan tietoa ja apua ongelmatilanteissa.
- // Työskentelen ympäristöystävällisesti ja luontoa kunnioittaen. Kierrätän ja lajittelen työssäni syntyvät jätteet.
- // Huolehdin työhyvinvoinnistani.
- // Asenteeni ja tapani toimia on työelämälähtöinen.

Kone- ja tuotantotekniikan ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Toimin energiatehokkaasti työssäni.
- // Suunnittelen ja toteutan työn niin, että materiaalihukkaa syntyy mahdollisimman vähän.
- // Tunnistan ja lajittelen työssäni syntyvät jätteet
- // Huolehdin käytössäni olevista koneista ja laitteista, jotta niiden käyttöikä olisi mahdollisimman korkea.
- // Tunnen 3D-tulostuksen periaatteet ja sen hyödyntämismahdollisuuksia
- // Toimin tasa-arvoa ja monikulttuurisuutta kunnioittaen.

Maatalousala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Ymmärrän maan kasvukunnon ja rakenteen merkityksen sekä osaan ottaa sen huomioon viljelysuunnittelussa ja viljelytoimenpiteissä.
- // Osaan tulkita viljavuusanalyysia ja osaan suunnitella ja toteuttaa lannoituksen tarpeen mukaan. Osaan hyödyntää palkokasveja biologisessa typensidonnassa.
- // Selvitän kasvinsuojelutarpeen ja toteuttaa kasvinsuojelutoimenpiteet tarpeen mukaisesti.
- // Ymmärrän maatalouden luontovaikutuksia ja huomioin luonnon monimuotoisuuden edistämisen maatalousympäristöissä.
- // Ymmärrän eläinten lajityypillistä käyttäytymistä ja tarpeita ja osaan vastata niihin sekä edistän eläinten hyvinvointia.
- // Ymmärrän maatalouden ympäristövaikutuksia ja ympäristötavoitteita ja osaan ottaa ne huomioon johtamisessa.
- // Osaan toimia materiaali- ja energiatehokkaasti sekä tunnistan tulevaisuuden kestävät ratkaisut.

Laboratorioala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Suunnittelen työni siten, että materiaalihukkaa syntyy mahdollisimman vähän.
- // Suunnittelen työni siten, että käytän laitteita energiatehokkaasti ja vettä säästeliäästi.
- // Miniminoin syntyvän kemikaalijätteen määrän ottamalla vain työhön tarvittavan määrän kemikaalia.
- // Käsittelen ja säilytän kemikaaleja turvallisesti.
- // Lajittelen ja hävitän kemikaalijätteet ja muut syntyvät jätteet turvallisesti.
- // Osaan ennakoida tarvikkeiden ja reagenssien kulutusta ja suunnittelen tilaukset oikea-aikaisesti minimoiden kuljetus- ja tilauskustannukset.
- // Suunnittelen ajankäyttöä tehokkaasti ja taloudellisesti.
- // Varmistan laboratoriolaitteiden käyttökuntoisuuden ja tehdä ylläpitohuollon.
- // Toimin laboratorion laatuvaatimusten mukaisesti.

Lentokone- asennuksen ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Ymmärrän alan ympäristövaikutuksia ja keinoja haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- // Osaan lajitella työssä syntyvät jätteet.
- // Vähennän jätteen määrää suosimalla uudelleenkäytettäviä tuotteita ja materiaaleja (esim. imeytysmatot ja suojakäsineet).
- // Minimoin lämpöhukan koneiden siirroissa.
- // Käsittelen turvallisesti ja oikeaoppisesti kemikaaleja.

SAVON
AMMATTIOPISTO

Lääkeala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Opastan asiakkaita lääkejätteiden lajittelussa.
- // Tunnistan ja lajittelen työssäni syntyvät jätteet.
- // Ymmärrän hävikin merkityksen ympäristön ja talouden kannalta. Osaan estää hävikin syntymistä.
- // Tarkastan tilausehdotukset ja teen tarvittavat muokkaukset hävikin vähentämiseksi.
- // Valitsen sopivat pakkausmateriaalit ja pakkaan tuotteet huolellisesti ja sujuvasti.
- // Toimin apteekkien eettisten ohjeiden mukaan tasa-arvoa ja valinnanvapautta kunnioittaen.
- // Käsittelen kemikaaleja turvallisesti.
- // Hyödynnän sähköisiä materiaaleja.
- // Annostelen siivousaineet oikein ja käytän niitä turvallisesti.
- // Tarkkailen tilojen, laitteiden ja koneiden käyttökuntoa ja ilmoitan huoltotarpeesta.

Prosessiala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Olen tietoinen ympäristöjärjestelmistä ja ymmärrän niiden toimintaperiaatteet sekä toimin organisaation ympäristöohjeiden mukaisesti.
- // Ymmärrän prosessiteollisuuden ympäristövaikutukset ja osaan ottaa ne huomioon käytännön työskentelyssä.
- // Osaan käyttää kemikaaleja säästeliäästi ja turvallisesti ympäristön huomioiden.
- // Olen tietoinen uusiutuvista energianlähteistä.
- // Ymmärrän materiaalitehokkaan toiminnan ja sivuvirtojen hyödyntämisen sekä kiertotalouden merkityksen.

Puutarha-ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Olen tietoinen kestävästä kasvi- ja materiaalivalinnoista sekä osaan opastaa asiakkaita.
- // Tunnistan vieraslajit ja niiden torjuntamenetelmät ympäristövastuullisesti.
- // Toimin materiaalihävikkiä vähentäen.
- // Osaan huolehtia maaperän kasvukunnosta ja ymmärrän hiilensidonnan ja veden käytön merkityksen.
- // Olen tietoinen alan ympäristöjärjestelmistä.

Sähkö- ja automaatioala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Osaan valita energiatehokkaan tuotteen asennukseen.
- // Olen tietoinen vaihtoehtoisista energialähteistä.
- // Osaan minimoida materiaalin käytön sekä lajitella ja kierrättää jätteet oikein uudelleenkäyttöön.
- // Ymmärrän hyvän asennustavan merkityksen ympäristöriskien välttämiseksi.
- // Osaan opastaa tilaajan sähkölaitteiden käyttöönottoon ja niiden energiatehokkaaseen toimintaan.
- // Osaan toteuttaa:
 - aurinkoenergiaratkaisut
 - tuulivoima
 - langattomat ohjausjärjestelmät
 - sähköauton latauspisteetsuuntautumisvaihtoehdosta riippuen

Taideteollisuusala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Suunnittelen kestäviä ja kierrätettäviä tuotteita asiakkaan toiveet huomioiden.
- // Käytän materiaaleja kestävästi ja pyrin hyödyntämään kierrätysmateriaaleja. Korjaan ja huollan jalometallituotteita.
- // Kierrätän jalometalleja ja vähennän materiaalihävikkiä.
- // Huollan koneita, laitteita ja työkaluja.
- // Käsittelen kemikaaleja turvallisesti.

Tieto- ja tietoliikennetekniikan ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

Tutkintonimikkeet: Tietoverkkoasentaja, IT-tukihenkilö, hyvinvointiteknologia-asentaja, ohjelmistokehittäjä

- // Valitsen tarkoitukseen soveltuvia laitteita, jotka ovat energiatehokkaita ja huollettavia.
- // Osaan pidentää laitteiden elinkaarta huoltamalla ja päivittämällä niitä.
- // Osaan suunnitella asiakkaiden tarpeisiin soveltuvat, kestävät palvelut
- // Opastan asiakkaita koneiden ja järjestelmien energiatehokkaaseen käyttöön ja hallintaan.
- // Minimoin, lajittelen ja kierrätän työssäni syntyvät jätteet.
- // Seuraan alani kehitystä ja tulevaisuuden ratkaisuja.

Turvallisuusala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Osaan ottaa huomioon työympäristön ympäristöasiat ja toimia ohjeiden mukaisesti.
- // Osaan kartoittaa työkohteen ympäristöriskejä.
- // Osaan laatia ohjeita ympäristö-turvallisuuteen liittyen.
- // Osaan arvioida vaarallisten aineiden turvallista säilytystä.
- // Osaan hyödyntää teknisiä ja sähköisiä järjestelmiä työssäni.

Autoala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Käytän b-osia huolloissa ja korjauksissa, kun se on tarkoituksenmukaista.
- // Valitsen ympäristöystävälliset kemikaalit, annostelen oikein ja käsittelen niitä turvallisesti.
- // Suoritan ilmastointilaitteiden huollon turvallisesti sekä käsittelen kylmäaineita määräysten mukaisesti.
- // Tiedän sähkö- ja hybridiajoneuvojen rakenteen, toiminnan ja turvallisuusnäkökulmat.
- // Suoritan pakokaasumittaukset ja varmistan, että auton päästöt ja turvallisuus täyttävät lain vaatimukset.
- // Käytän nosto-ovia enegiatehokkaasti lämmönhukan välttämiseksi.
- // Arvioin ja ennakoin auton huollon tarpeen.
- // Lajittelen työssäni syntyvät jätteet.

Hyvinvointiala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Ohjaan ja osallistan asiakasta ympäristövastuulliseen toimintaan.
- // Osaan hyödyntää luontoympäristöä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.
- // Valitsen tarkoituksenmukaiset ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavat puhdistusaineet, materiaalit ja välineet sekä ohjaan niiden käyttöä.
- // Havainnoin tilojen, laitteiden, koneiden ja välineiden käyttökuntoa sekä ilmoitan huoltotarpeesta.
- // Lajittelen jätteet jätehuoltosuunnitelman mukaisesti.
- // Hallitsen turvallisen lääkehoidon sekä lääkkeiden käsittelyn jätteenä.
- // Toimin yhteisöllisesti ja myötätuntoisesti toisia kohtaan sosiaalisesti kestävällä tavalla.

Liiketalouden ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Tunnen toimintaympäristön ja oman markkina-alueen. Edistän paikallista ja alueellista yhteistyötä.
- // Toimin vastuullisena työyhteisön jäsenenä. Perehdyn työpaikan käytänteisiin ja toimin niiden mukaisesti.
- // Ymmärrän hävikin merkityksen ympäristön ja yrityksen talouden kannalta. Osaan estää hävikin syntymistä.
- // Osaan selittää tuotteen tai palvelun alkuperän ja elinkaaren sekä viestiä niistä asiakkaille.
- // Toimin tasa-arvoa ja monikulttuurisuutta kunnioittaen.
- // Ymmärrän kiertotalouden mahdollisuudet liiketoiminnassa.
- // Tunnistan ja lajittelen työssäni syntyvät jätteet.

Logistiikka-ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Osaan ajaa taloudellisesti. Tiedän, mitkä tekijät vaikuttavat polttoaineen kulutukseen.
- // Valitsen kuljetustehtävään sopivan kaluston.
- // Suunnittelen ja valitsen kuljetustehtävään soveltuvan ja taloudellisen reitin.
- // Seuraan kaluston kuntoa ja teen päivittäiset huoltotoimet.
- // Tunnen ympäristöjärjestelmät: ISO 14 001, Ekokompassi ja Trafin vastuullisuusmalli ja niiden merkityksen yritystoiminnassa.
- // Opastan asiakasta sopivien lähetyserien mitoittamiseen.
- // Osaan seurata ja tehostaa kuljetusten käyttö- ja täyttöastetta.
- // Lajittelen työssäni syntyvät jätteet.
- // Tunnen vaihtoehtoiset polttoaineet.

Varkauden lukio

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Opiskelija on medialukutaitoinen ja osaa arvioida tietoa kriittisesti. Hän tunnistaa tekstin tekijän tavoitteet ja niiden vaikutukset tekstin sisältöön.
- // Opiskelija tuntee ja harjoittelee monipuolisesti erilaisia vaikuttamisen keinoja.
- // Opiskelija osaa arvioida kriittisesti omaa kulutustaan ja omia kulutustottumuksiaan.
- // Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia vaikuttamiseen omassa oppilaitoksessa.

Luontomatkailuala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Otan palvelusuunnittelussa huomioon kestävän kehityksen periaatteet ja suunnittelen vastuullisia palveluita.
- // Toteutan eräruokailun ympäristövastuullisesti ja paikallisia raaka-aineita hyödyntäen.
- // Tunnen alueen luontoarvot, otan ne huomioon palvelusuunnittelussa sekä tuon esille asiakaspalvelussa.
- // Ehkäisen jätteiden syntymistä ja lajittelen syntyvät jätteet oikein myös maasto-olosuhteissa.
- // Ohjaan asiakkaita toimimaan vastuullisesti luonnossa.
- // Tunnen keinoja yrityksen veden- ja energiankulutuksen vähentämiseksi.

Matkailuala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Tunnen ekomatkailun periaatteet ja osaan suunnitella ympäristövastuullisen matkailupalvelun.
- // Osaan perehtyä itse sekä kertoa asiakkaille paikallisista matkailukohteista ja kulttuuriperinnöstä.
- // Ymmärrän, mitä tarkoittaa sosiaalisesti, kulttuurillisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä kehitys matkailualalla.
- // Valitsen ympäristöystävälliset, tarkoituksenmukaiset pudistusaineet ja annostelen ne oikein.
- // Tiedän, mitä tarkoittavat maailmanperintökohde, luonnon-suojelualue, kansallispuisto, luonnonpuisto ja Natura-alue.
- // Tunnen keinoja yrityksen veden- ja energiankulutuksen vähentämiseksi.
- // Ymmärrän kiertotalouden periaatteet.
- // Ehkäisen jätteiden syntymistä ja lajittelen syntyvät jätteet oikein.
- // Osaan jokamiehenoikeudet.
- // Osaan käyttää sähköisen markkinoinnin ohjelmia.

Metsäala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Tunnen talousmetsien luonnonhoitosuositukset sekä metsälain tarkoittamat tärkeät elinympäristöt ja otan ne huomioon metsien käsittelyssä.
- // Tunnen metsäsertifiointien (FSC, PEFC) vaatimukset ja noudatan niitä metsänkäsittelyssä.
- // Tunnen hyvän metsänhoidon suositukset talousmetsissä (luonnon-, riistan- ja maisemanhoito) ja otan ne huomioon metsänkäsittelyssä.
- // Tunnen ympäristöystävälliset poltto- ja voiteluaineet ja käsittelen niitä sekä muita kemikaaleja turvallisesti.
- // Käytän metsäkonetta taloudellisesti ja tiedän, mitkä tekijät vaikuttavat polttoaineen kulutukseen.
- // Hallitsen metsäkoneiden ennakoivan kunnossapidon. Osaan tehdä koneen päivittäisen ja viikottaisen huollon.
- // Ennaltaehkäisen ja varaudun mahdollisiin kemikaali- tai muihin ympäristöriskeihin hakkuutyömaalla.

Puhtausala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Suunnittelen siivoustyön toteutuksen ympäristöystävällisesti.
- // Hallitsen esivalmistellun siivouksen ja käytän vettä siivouksessa tarkoituksenmukaisesti.
- // Annostelen siivousaineet oikein ja käytän niitä turvallisesti.
- // Valitsen tarkoituksenmukaiset ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavat siivousaineet.
- // Puhdistan ja huollan käyttämäni siivouskoneet ja -välineet.
- // Lajittelen jätteet jätehuoltosuunnitelman mukaisesti.
- // Tarkkailen tilojen, laitteiden ja koneiden käyttökuntoa ja ilmoitan huoltotarpeesta.
- // Toteutan tehtävät palvelusopimuksen mukaisesti.

Ravintola- ja catering-ala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Tunnen ja osaan vertailla eri raaka-aineiden keskeisiä ympäristövaikutuksia.
- // Tunnen sesongin mukaiset raaka-aineet ja otan ne huomioon ruokalistasuunnittelussa.
- // Osaan selvittää ja ymmärtää tuotteiden alkuperämerkinnät. Tunnen yleisimmät ympäristömerkit (mm. LUOMU-merkin).
- // Työskentelen taloudellisesti ja vähennän ruokahävikkiä sekä ruoanvalmistuksessa että varastoinnissa.
- // Ennakoin ruokailijamääriä ja ruoan menekkiä. Suunnittelen ruokalistan ja tilaukset siten, että vähennän ruokahävikkiä.
- // Hallitsen energiatehokkaat ruokatuotantoprosessit käyttämällä laitteita oikein, ajoittamalla työvaiheet ja hyödyntämällä esi- ja jälkikämmön sekä automaatiikkaa.
- // Valitsen ympäristöystävälliset ja tarkoi tuksenmukaiset puhdistusaineet ja annostelen ne oikein.
- // Puhdistan ammattikeittiölaitteet ja -välineet energiatehokkaasti ja taloudellisesti.
- // Käytän vettä tarkoituksenmukaisesti ja säästäen.
- // Kerron asiakkaille tuotteiden alkuperästä ja ympäristönäkökohdista.
- // Vähennän syntyvän jätteen määrää ja lajittelen jätteet oikein.

Luonto- ja ympäristöala

VASTUULLISUUDEN OSAAMISLUPAUKSET

- // Otan toiminnassasi huomioon kestävän kehityksen periaatteet ja suunnittelen työni vastuullisesti.
- // Ohjaan asiakkaita toimimaan vastuullisesti luonnossa.
- // Tunnen alueen luontoarvot, otanne huomioon palvelusuunnittelussa.
- // Toteutan eräruokailun ympäristövastuullisesti ja paikallisia raaka-aineita hyödyntäen.
- // Ehkäisen jätteiden syntymistä ja lajittelen syntyvät jätteet oikein myös maasto-olosuhteissa.
- // Tunnen keinoja yrityksen veden- ja energiankulutuksen vähentämiseksi.

